

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної і економічної освіти
Кафедра педагогіки

Методичні вказівки
до вивчення навчальної дисципліни
ПЕДАГОГІКА
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
014 Середня освіта (Інформатика)

УДК 378.016:37(072)

М54

*Рекомендовано до друку вченою радою
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
(протокол № 10 від 27 червня 2022 р.)*

Рецензенти:

Вікторенко І.Л., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії і практики початкової освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Чернякова О. В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

М54

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни Педагогіка для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 014 Середня освіта (Інформатика) / уклад. : Л. Г. Цибулько, О. А. Білецький, Н. П. Плюхіна. Слов'янськ, 2022. 95 с.

Методичні рекомендації з курсу «Педагогіка» побудовані на основі сучасних вимог до педагогічних технологій, головне завдання яких полягає в розкритті зв'язків та закономірностей процесу професійної загально-педагогічної підготовки майбутніх учителів, основою якої є опора на соціокультурний, особистісно-орієнтований, діяльнісний та системний підходи. Сам навчальний курс «Педагогіка» орієнтований на вироблення творчого індивідуального мислення майбутніх фахівців ВНЗ і побудований з урахуванням суб'єкт-суб'єктної взаємодії у системі «викладач – студент».

УДК 378.016:37(072)

© Л. Г. Цибулько

© О. А. Білецький

© Н. П. Плюхіна

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Високий рівень підготовки майбутніх спеціалістів, формування їх професійної компетентності потребує раціонального поєднання знань з умінням вирішувати практичні питання, використовуючи найновітніші здобутки педагогічної науки. В умовах глибокої трансформації політичної, економічної та соціальної сфер, зміни культурних і духовних пріоритетів української нації метою виховання в Україні є усебічний розвиток дитини на засадах національної культури і духовності, про що йдеться у державній національній програмі «Освіта (Україна XXI століття)», Національній доктрині розвитку освіти в Україні у XXI столітті.

Зміна соціально-економічних умов розвитку суспільства, зміна цінностей потребує формування компетентного фахівця, успішного професіонала педагогічної справи. Саме для успішного й ефективного вирішення цих завдань і пропонується курс «Педагогіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівню спеціальності 014 (Інформатика). Студент має навчитися творчо підходити до своєї праці, вміти вирішувати педагогічні ситуації, кожна з яких має свою основу, потребує, педагогічних знань, відсутність яких не можна повністю компенсувати ні інтуїцією, ні досвідом. Він має орієнтуватися, насамперед, на гуманістичні ідеї гуманізації освіти, прагнути до всебічного розвитку як особистості. Він має розуміти освіту в контексті сучасних найважливіших тенденцій (глобалізації, взаємовпливу освітніх систем, інформатизації, діалогу культур, їх інтеграції).

Оволодіння майбутніми вчителями педагогічними знаннями виступає важливим фактором розвитку в них професійної компетентності, професійних умінь, творчого ставлення до справи виховання та навчання учнів.

Система знань з педагогіки та оволодіння нею здобувачами ВО у процесі вузівського навчання включає як їхню пізнавальну діяльність над оволодінням теорією, так і самостійну навчальну роботу над суттєвими поняттями

педагогіки, її закономірностями, першоджерелами, а також практичною спрямованістю цих теоретичних першооснов. Методичні рекомендації з курсу «Педагогіка» побудовані на основі сучасних вимог до педагогічних технологій, головне завдання яких полягає в розкритті зв'язків та закономірностей процесу професійної загально-педагогічної підготовки майбутніх учителів, основою якої є опора на соціокультурний, особистісно-орієнтований, діяльнісний та системний підходи. Сам навчальний курс «Педагогіка» орієнтований на вироблення творчого індивідуального мислення майбутніх фахівців ВНЗ і побудований з урахуванням суб'єкт-суб'єктної взаємодії у системі «викладач – студент».

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА

підготовки здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика)

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Середня освіта
(Інформатика)»

(назва програми)

мова навчання українська

Слов'янськ – 2021 р.

Розробники:

Білецький О.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки ДВНЗ
«Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Цибулько Л. Г., докто педагогічних наук, професор кафедри педагогіки ДВНЗ
«Донбаський державний педагогічний університет»;

Чернякова О. В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної
психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки ДВНЗ
«Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 1 від «27» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри педагогіки

Цибулько Л.Г.

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою

Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2021 р. протокол №1

Опис навчальної дисципліни «Педагогіка»

Кількість кредитів	7 кредитів ECTS / 210 годин
Рік підготовки, семестр	2 рік підготовки, 3,4 семестр
Компонент освітньої програми	Основний компонент
Викладач	Білецький Олексій Анатолійович, доцент кафедри педагогіки, кандидат педагогічних наук, доцент
Контактна інформація	sovestalex@gmail.com +380666231739
Консультації	Очні консультації: за попередньою домовленістю з Понеділка по П'ятницю з 10.00 до 16.00 Онлайн консультації: за попередньою домовленістю в робочі дні з 10.00 до 17.00
Анотація навчальної дисципліни	Об'єкт вивчення навчальної дисципліни – явища об'єктивної дійсності, які обумовлюють розвиток людського індивіда в процесі цілеспрямованої діяльності його в суспільстві. Предмет вивчення навчальної дисципліни – об'єктивні закони конкретно-історичного процесу виховання, органічно пов'язані з законами розвитку суспільних відносин, а також реальна суспільна виховна практика формування підростаючих поколінь, особливості й умови організації педагогічного процесу.
Опис навчальної дисципліни	<i>Мета вивчення навчальної дисципліни.</i> «Педагогіка». Сформувати систему знань про зміст педагогічної діяльності, її сутність та роль у сучасному суспільстві в світлі Закону України «Про освіту», основні шляхи оволодіння вчительською професією; розкрити теоретичні основи педагогіки як науки про освіту, навчання і виховання, що є базою для подальшої розбудови технології навчально-виховної роботи, а також формування у здобувачів таких компетентностей та програмних результатів навчання, що визначені освітньою (освітньо-професійною) програмою підготовки здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти «Середня освіта (Інформатика)», галузь знань 014 Середня освіта. <i>Завдання:</i> розвиток у майбутніх вчителів педагогічного мислення, здатності до аналітичного осмислення педагогічної дійсності, навчання творчим підходам до вибору педагогічних дій у нестандартних ситуаціях, вміння приймати найбільш вдалі рішення у відповідності до педагогічних закономірностей, принципів навчання і виховання. Передумовами вивчення навчальної дисципліни є набуті раніше компетентності та результати навчання з ОК: Філософія, Соціологія, Культурологія, Психологія, Етика, Естетика <i>Програмні компетентності:</i> Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (за ЗК 3), Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (за ЗК 7), Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. (за ЗК 10)

Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (за ЗК11),

Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків; здатність моделювання зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів. (за ФК1);

Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів(за ФК2);

Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); здатність розвивати в учнів критичне мислення (за ФК4),

Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури; здатність формувати ціннісні ставлення в учнів (за ФК6);

Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (за ФК7),

Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; здатність здійснювати інтегроване навчання учнів (за ФК8),

Здатність до адаптації навчальних матеріалів (з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності учнів з особливими освітніми потребами) в інклюзивному освітньому середовищі, проведення навчально-розвивальних, виховних, соціально-адаптаційних заходів та використання інклюзивної освіти при роботі з учнями з особливими освітніми потребами, в тому числі у співпраці з фахівцями команди супроводу учнів з особливими освітніми потребами та їхніми батьками. (за ФК11)

Очікувані результати навчання:

Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків (за ПРН2),

Знає та розуміє принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти) (за ПРН3),

Знає та розуміє особливості навчання різнорідних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів (за ПРН4)

Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності (за ПРН 7).

Володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини (за ПН 9).

Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, уміє виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками (за ПРН 10).

Уміє організовувати діяльність учнів на уроках із дотриманням правил і рекомендацій щодо здоров'язбереження школярів (за ПРН 25).

Ключові слова: педагог, вихователь, вчитель, виховання,

навчання, освіта, навчально-виховний процес, процес виховання, процес навчання, зміст освіти, форми, методи, засоби навчання і виховання

Матеріали та ресурси:

1. Креативна педагогіка : 144 форми, прийоми і методи роботи для твор. навчання і виховання : [метод. посіб.] / [упоряд. Н. Харченко]. – Київ : Шкільний світ, 2017.. – 93 с.
2. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.
3. Окольніча, Тетяна. Східнослов'янська педагогіка в етнографічних джерелах ХІХ – першої чверті ХХ століття [Текст] : [монографія] / Тетяна Окольніча. – Харків : Мачулин, 2018. – 466 с.
4. Основи соціалізації особистості : навч. посіб. для студентів ОС «Бакалавр» спец. 6.010106 «Соціальна педагогіка» / Л. В. Вікторова [та ін.] ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Київ : Компринт, 2017.. – 473 с.
5. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.
6. Петровська, Тетяна Валентинівна. Педагогіка. Дидактичні матеріали: [навч. посіб.] / Т. В. Петровська. – 2-ге вид., без змін. – Київ: Олімпійська література, 2018. – 178 с.
7. Словник педагогічних та психологічних термінів: до дисциплін: «Педагогіка», «Педагогіка новаторства», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика виховної роботи та основи педагогічної майстерності», «Педагогічний менеджмент»: для здобувачів вищ. освіти ден. та заоч. форм здобуття освіти пед. спец. / [уклад.: Н. А. Несторук, Л. В. Кокоріна ; під. заг. ред. Н. А. Несторук] ; ДВНЗ «Донбас. держ. пед. ун-т», Горлів. ін-т інозем. мов, Каф. психології та педагогіки. – Бахмут ; Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2019.. – 131 с.

Платформи та сервіси дистанційного навчання:

Moodle: дистанційний курс «Педагогіка»

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=48>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Олександр Сидоркін: яка вона – освіта майбутнього? Режим доступу: <http://studway.com.ua/oleksandr-sidorkin>.
2. Огнев'юк В. О. Ідея освіти [Електронний ресурс] В. О. Огнев'юк. Освітологічний дискурс. № 1. Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/osdys/2010_1/10ovoio.pdf.
3. Освіта України в ХХІ столітті: проблеми та перспективи розвитку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=46734>.
4. Освітня система України на ринку міжнародних освітніх послуг. Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/juli/4.htm>.
5. Перспективи освітньої системи в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/juli/4.htm>.
6. Сучасний стан та тенденції розвитку освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://5ka.at.ua/load/bankivska_sprava_suchasnij_stan_ta_tendenciji_rozvitku_osvitnikh_mozhливостей_naselennja_ukrajini_referat/7-1-0-24062

	<p>7.http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osno_v_ni_vidi</p>
Теми	<p>Тема 1: Педагогіка як наука Тема 2: Розвиток і формування особистості. Тема 3: Мета та ідеал виховання Тема 4: Сутність процесу виховання. Тема 5: Загальні методи виховання. Тема 6. Основні напрями всебічного та гармонійного розвитку особистості (Моральне та розумове виховання).. Тема 7. Основні напрями всебічного та гармонійного розвитку особистості (Фізичне, трудове, екологічне і статеве виховання). Тема 8: Класний керівник у сучасній школі Тема 9: Виховання учнівського колективу Тема 10: Родинне виховання Тема 11: Предмет і завдання дидактики Тема 12: Вибрані проблеми дидактики Тема 13: Закономірності та принципи процесу навчання Тема 14: Зміст освіти в національній школі Тема 15: Процес навчання, його структура. Види навчання Тема 16: Методи і засоби навчання Тема 17. Форми організації навчання</p>
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p>Словесні методи: інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції- дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання); Практичні методи: практичні заняття, навчальні дискусії, робота в групах, мозковий штурм, робота в парах; Наочні методи: методи спостереження, ілюстрації, демонстрації; Робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, рецензування, складання реферату; самостійна робота: тестові, контрольні завдання, есе, робота з першоджерелами, робота з електронними носіями інформації</p>
Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»	<p><u>Самостійна робота: розв'язання завдань, індивідуальна робота</u> Здобувачі опрацьовують теоретичний матеріал лекцій та презентацій; готуються до практичних занять, розробки позакласних форм виховання в навчання, майстер класи з різних видів позашкільної діяльності. Види роботи здобувачів: розробка мультимедійних презентацій, робота над доповіддю, науковим повідомленням, розгляд та обговорення презентацій та розробок виховних заходів, творчих звітів, робота у групах під час ділових ігор, тестування, презентації результатів виконаних завдань.</p>
Оцінювання	<p>Види, методи та форми контролю. Види: поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (семестровий екзамен). Методи: усне опитування, письмові роботи. Форми: індивідуальна та фронтальна перевірка. Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи у „ДДПУ» http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на</p>

лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції. Оцінювання результатів навчання здобувачів, отриманих під час практичного заняття, здійснюється за такими критеріями: під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття; під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття; у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні.

Дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів. Основні вимоги: Екзамени складаються здобувачами в період екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом. Терміни проведення екзаменаційних сесій визначаються графіком освітнього процесу. ДДПУ може встановлювати здобувачам індивідуальні терміни складання екзаменів у разі поважних причин.

Екзамени проводяться згідно з розкладом, який доводиться до відома здобувачів не пізніше як за місяць до початку сесії. Здобувачі, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути звільнені від складання екзамену й отримати як результат оцінювання ту кількість балів, що відповідає кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, або здобувач може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів, затверджені в ДДПУ (для оцінювання екзамену):

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без похибок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу

Оцінка «добре» (75-89 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності.

Оцінка «задовільно» (60-74 бали) виставляється здобувачеві, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» (26-59 балів) виставляється здобувачеві, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання

додаткових завдань з відповідної дисципліни.

Оцінка «неприйнятно» (0-25 балів) виставляється здобувачеві, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю

(денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	1	0.5	1	0.5	-	-
T2	-	-	-	-	8	4
T3	-	-	2	1	8	4
T4	1	0.5	2	1	-	-
T5	-	-	2	1	-	-
T6	-	-	2	1	9	4.5
T7	1	0.5	2	1	9	4.5
T8	-	-	2	1	5	2.5
T9	-	-	2	1	5	2.5
T10	-	-	2	1	5	2.5
T11	1	0.5	2	1	-	-
T12	-	-	2	1	-	-
T13	-	-	2	1	5	2.5
T14	1	0.5	2	1	-	-
T15	-	-	2	1	-	-
T16	-	-	2	1	-	-
T17	1	0.5	1	0.5	10	5
Разом	6	3	30	15	64	32

Політика щодо дедлайнів та перескладань: роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за відповідний вид діяльності).

Перескладання підсумкового контролю відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час тестування та екзамену заборонено (у т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань у процесі заняття.

	<p>Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із керівництвом.</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Навчальну дисципліну «Педагогіка» розроблено відповідно до потреб та особливостей кожного здобувача, ураховано персоналізовані траєкторії навчання; вивчення даного курсу передбачає розвиток компетентності у визначенні загальних підходів до навчально-виховного процесу в конкретних педагогічних ситуаціях, спираючись на загальні теоретико-методологічні підходи в педагогіці, застосування методів соціальної і виховної роботи в конкретних умовах взаємодії з школярами, здійснення здобувачами альтернативного вибору найбільш ефективних навчально-виховних технологій.</p> <p>Вивчення дисципліни дає можливість підвищити рівень педагогічної майстерності, розширити кругозір та отримати додаткові знання щодо розвитку позашкільної освіти в Україні та світі.</p>

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА

підготовки здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)
спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика)
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Інформатика)
мова навчання українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник:

Білецький О.А. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки

Рецензенти:

Чернякова О.В, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Ковальова О.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

в.о. завідувача кафедри педагогіки , докт. пед.наук, проф.

Цибулько Л.Г.

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика)

Керівник групи забезпечення: Стьопкін А.В.

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою

Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2021 р. протокол № 1

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки:	
	2-й	–
	Семестр	
	3-й, 4-й	–
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2 самостійної роботи студента – 4	Лекції	
	48 год.	-
	Практичні	
	48 год.	-
	Лабораторні	
	–	–
	Самостійна робота	
	114 год.	-
Вид контролю: залік, екзамен		

Мета вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка». Сформувати систему знань про зміст педагогічної діяльності, її сутність та роль у сучасному суспільстві в світлі Закону України «Про освіту», основні шляхи оволодіння вчительською професією; розкрити теоретичні основи педагогіки як науки про освіту, навчання і виховання, що є базою для подальшої розбудови технології навчально-виховної роботи, а також формування у здобувачів таких компетентностей та програмних результатів навчання, що визначені освітньою (освітньо-професійною) програмою підготовки здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти «Середня освіта (Інформатика)», галузь знань 014 Середня освіта.

**Матриця
результатів навчання, методів навчання, методів контролю з основної навчальної дисципліни
«Педагогіка»**

Компетентності, які формуються з посиланням на шифр освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (за ЗК 3),</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (за ЗК 7),</p> <p>Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. (за ЗК 10)</p> <p>Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (за ЗК11),</p> <p>Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків; здатність моделювання зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів. (за ФК1);</p> <p>Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів(за ФК2);</p> <p>Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); здатність розвивати в учнів критичне мислення (за ФК4),</p> <p>Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації</p>	<p>Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків (за ПРН2),</p> <p>Знає та розуміє принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти) (за ПРН3),</p> <p>Знає та розуміє особливості навчання різnorідних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів (за ПРН4)</p> <p>Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності (за ПРН 7).</p> <p>Володіє формами та методами виховання учнів на</p>	<p>Пояснювально-ілюстративний метод.</p> <p>Дослідницький метод.</p> <p>Пояснювально-ілюстративний метод.</p> <p>Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань та завдань з самостійної роботи на платформі дистанційного навчання MOODLE.</p> <p>інформаційно-повідомлювальний, пояснювальний, інструктивно-практичний.</p> <p>Вправи, навчальна дискусія, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань та завдань з самостійної роботи</p>	<p>Тестовий контроль. Творча робота.</p> <p>Усний контроль. Письмовий контроль. Вхідний (бесіда),поточний (тематичні письмові самостійні роботи у формі рефератів, доповідей, тестування).</p> <p>Усне опитування. Мікровикладання. Метод самоконтролю. Метод самооцінки вхідний (бесіда).</p> <p>Тестування</p> <p>Письмова робота.</p> <p>Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, оцінювання самостійної роботи.</p> <p>Залік, Екзамен</p>

<p>учнів та формування їхньої культури; здатність формувати ціннісні ставлення в учнів (за ФК6);</p> <p>Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (за ФК7),</p> <p>Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; здатність здійснювати інтегроване навчання учнів (за ФК8),</p> <p>Здатність до адаптації навчальних матеріалів (з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності учнів з особливими освітніми потребами) в інклюзивному освітньому середовищі, проведення навчально-розвивальних, виховних, соціально-адаптаційних заходів та використання інклюзивної освіти при роботі з учнями з особливими освітніми потребами, в тому числі у співпраці з фахівцями команди супроводу учнів з особливими освітніми потребами та їхніми батьками. (за ФК11)</p>	<p>уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини (за ПН 9).</p> <p>Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, уміє виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками (за ПРН 10).</p> <p>Уміє організовувати діяльність учнів на уроках із дотриманням правил і рекомендацій щодо здоров'язбереження школярів (за ПРН 25).</p>		
---	---	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	зокрема			усього	зокрема		
		Л.	Пр.	С. р.		Л.	Пр.	С. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1: Педагогіка як наука	8	4	4	-	-	-	-	-
Тема 2: Розвиток і формування особистості	19	2	2	15	-	-	-	-
Тема 3: Мета та ідеал виховання	19	2	2	15	-	-	-	-
Тема 4: Сутність процесу виховання.	8	4	4	-	-	-	-	-
Тема 5: Загальні методи виховання	6	4	2	-	-	-	-	-
Тема 6. Напрями виховання. (Моральне та розумове).	23	4	4	15	-	-	-	-
Тема 7. Напрями виховання (Фізичне, трудове, екологічне і статеве).	23	4	4	15	-	-	-	-
Тема 8: Класний керівник у сучасній школі	14	2	2	10	-	-	-	-
Тема 9: Виховання учнівського колективу	16	4	2	10	-	-	-	-
Тема 10. Родинне виховання	14	-	4	10	-	-	-	-
Тема 11: Предмет і завдання дидактики	4	2	2	-	-	-	-	-
Тема 12: Вибрані проблеми дидактики	6	4	2	-	-	-	-	-
Тема 13: Закономірності та принципи процесу навчання	12	-	2	10	-	-	-	-
Тема 14: Зміст освіти в національній школі	4	2	2	-	-	-	-	-

Тема 15: Процес навчання, його структура. Види навчання	8	4	4	-	-	-	-	-
Тема 16: Методи і засоби навчання	6	4	2	-	-	-	-	-
Тема 17. Форми організації навчання	22	2	4	14	-	-	-	-
Усього годин	210	48	48	114	-	-	-	-

4. Програма навчальної дисципліни

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Педагогіка як наука	4
2	Розвиток і формування особистості	2
3	Мета та ідеал виховання	2
4	Сутність процесу виховання.	4
5	Загальні методи виховання	4
6	Моральне та розумове виховання.	4
7	Фізичне, трудове, екологічне і статеве виховання.	4
8	Класний керівник у сучасній школі	2
9	Виховання учнівського колективу	4
10	Предмет і завдання дидактики	2
11	Вибрані проблеми дидактики	4
12	Зміст освіти в національній школі	2
13	Процес навчання, його структура. Види навчання	4
14	Методи і засоби навчання	4
15	Форми організації навчання	2
Разом		48

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Структура педагогічної науки. Методологія.	4
2	Розвиток людини. Вікові етапи.	2
3	Ідеал національного виховання.	2
4	Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.	4
5	Класифікація методів виховання.	2
6	Світогляд і патріотичні почуття	4
7	Філософія здорової людини. Профорієнтація.	4
8	Професіональні здібності класного керівника. Діяльність.	2
9	Види і структура дитячого колективу.	2
10	Сім'я як соціальний інститут суспільного розвитку	4
11	Дидактичні системи. Проблеми сучасної дидактики	2
12	Дидактичний практикум.	2
13	Оптимізація процесу навчання.	2
14	Закономірності і принципи навчання.	2
15	Формування змісту шкільної освіти.	4
16	Діяльність вчителя та учнів	2
17	Нетрадиційні методи навчання.	4
Разом		48

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фактори розвитку особистості.	15
2	Система цілей. Програма самовиховання.	15
3	Розробка фрагментів виховних заходів (розумове і моральне виховання)	15
4	Розробка фрагментів виховних заходів (трудова, фізична, економічна виховання)	15
5	Нетрадиційні форми виховної роботи класного керівника.	10
6	Дитячі громадські організації України.	10
7	Шляхи і засоби підвищення психолого-педагогічної культури батьків	10
8	Народна педагогіка про правила навчання	10
9	Нетрадиційні форми організації навчальної діяльності.	14
Разом		114

5. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнято	

6. Засоби діагностики результатів навчання

- аналітичні звіти, реферати, есе;
- залік;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації магістрів та виступи на наукових заходах.
- екзамен.

Питання до екзамену

1. Предмет і завдання педагогіки. Її основні категорії. Система педагогічних наук.
2. Об'єкт і предмет дослідження. Методи і етапи науково-педагогічного дослідження.
3. Поняття про розвиток, формування та соціалізацію особистості.
4. Фактори соціалізації особистості.
5. Фактори формування особистості учня, їх взаємодія.
6. Поняття про мету виховання і виховний ідеал.
7. Поняття про виховання, його специфіка.
8. Сутність самовиховання, його етапи і прийоми.
9. Сутність перевиховання, його етапи і принципи.

10. Процес виховання, його особливості та рушійні сили.
11. Компоненти та структурні елементи процесу виховання.
12. Етапи процесу виховання. Критерії вихованості школярів.
13. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.
14. Основні закономірності та принципи виховання школярів: загальна характеристика.
15. Принцип гуманізму у вихованні, його сутність та шляхи реалізації.
16. Принцип урахування індивідуальних і вікових особливостей дітей у вихованні.
17. Принцип виховання у діяльності та спілкуванні. Види діяльності школярів та їх роль у формуванні особистості.
18. Принцип вимогливості у поєднанні з повагою до особистості.
19. Поняття про методи, прийоми та засоби виховання. Класифікація методів виховання.
20. Методи формування свідомості дитини: загальна характеристика. Вимоги до методів формування свідомості.
21. Переконування і його форми.
22. Бесіда як метод формування особистості.
23. Етична бесіда, її технологія.
24. Диспут, його технологія.
25. Методи формування досвіду суспільної поведінки і діяльності дітей: загальна характеристика.
26. Педагогічна вимога як метод формування суспільної поведінки дітей.
27. Методи стимулювання поведінки і діяльності школярів. Змагання як метод.
28. Заохочення та його прийоми.
29. Покарання та його прийоми.
30. Умови оптимального вибору та ефективного застосування методів виховання.
31. Сутність і завдання дидактики.

32. Категорії дидактики.
33. Зв'язок дидактики з іншими науками.
34. Актуальні завдання дидактики.
35. Сутність навчання, його методологічна основа.
36. Рушійні сили навчального процесу.
37. Функції навчання.
38. Логіка навчального процесу.
39. Структура процесу учіння.
40. Типи навчання.
41. Модульне навчання.
42. Мотиви навчання.
43. Оптимізація процесу навчання.
44. Інтенсифікація процесу навчання.
45. Принципи і закономірності навчання.
46. Принцип систематичності й послідовності.
47. Принцип свідомості.
48. Принципи активності та самостійності у навчанні Принцип наочності.
49. Принцип зв'язку навчання з практичною діяльністю.
50. Принцип доступності навчання та врахування індивідуальних особливостей учнів.
51. Сутність і завдання змісту освіти.
52. Концепції освіти.
53. Види освіти.
54. Компоненти загальної освіти.
55. Нормативні документи змісту освіти.
56. Сутність методів, прийомів і засобів навчання.
57. Класифікація методів навчання.
58. Методи навчання за джерелом знань.
59. Методи навчання за характером логіки пізнання.
60. Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності.

Рекомендована література

Основна

1. Креативна педагогіка : 144 форми, прийоми і методи роботи для твор. навчання і виховання : [метод. посіб.] / [упоряд. Н. Харченко]. – Київ : Шкільний світ, 2017.. – 93 с.
2. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.
3. Окольнича, Тетяна. Східнослов'янська педагогіка в етнографічних джерелах ХІХ – першої чверті ХХ століття [Текст] : [монографія] / Тетяна Окольнича. – Харків : Мачулин, 2018. – 466 с.
4. Основи соціалізації особистості: навч. посіб. для студентів ОС «Бакалавр» спец. 6.010106 «Соціальна педагогіка» / Л. В. Вікторова [та ін.] ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Київ : Компринт, 2017.. – 473 с.
5. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.
6. Петровська, Тетяна Валентинівна. Педагогіка. Дидактичні матеріали: [навч. посіб.] / Т. В. Петровська. – 2-ге вид., без змін. – Київ: Олімпійська література, 2018. – 178 с.
7. Словник педагогічних та психологічних термінів: до дисциплін: «Педагогіка», «Педагогіка новаторства», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика виховної роботи та основи педагогічної майстерності», «Педагогічний менеджмент»: для здобувачів вищ. освіти ден. та заоч. форм здобуття освіти пед. спец. / [уклад.: Н. А. Несторук, Л. В. Кокоріна ; під. заг. ред. Н. А. Несторук] ; ДВНЗ «Донбас. держ. пед. ун-т», Горлів. ін-т інозем. мов, Каф. психології та педагогіки. – Бахмут ; Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2019.. – 131 с.

Допоміжна література

1. Балахтар, Валентина Візиторівна. Педагогіка і психологія в соціальній роботі: навч.-метод. посіб. / Валентина Балахтар ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Київ: Талком, 2017.. – 443 с.
2. Гендерна педагогіка: навч. посіб. / [О. А. Луценко та ін. ; за заг. ред. О. А. Луценко] ; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми: Цьома С. П., 2018. – 302 с.
3. Кислашко, Олександр П. Християнська педагогіка : навч. посіб. / Олександр Кислашко, Ірина Сіданіч. – Київ : Східноєвропейська гуманітана місія, 2018. – 480 с.
4. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Инновации в образовании: философия, психология, педагогика : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018. – 359 с.
5. Педагогіка й сучасні аспекти фізичного виховання: зб. наук. праць V Міжнар. наук.-практ. конф., 17-18 квіт. 2019 р. / за заг. ред. Ю. О. Долинного ; [редкол.: В. Д. Ковальов та ін.] ; Донбас. держ. машинобуд. акад. [та ін.]. – Краматорськ: ДДМА, 2019.. – 387 с.
6. Тверезовська, Ніна Трохимівна. Інформаційні ресурси забезпечення соціально-педагогічної діяльності : навч. посіб. для студентів ОС «Бакалавр» спец. 6.010106 «Соціальна педагогіка» / Н. Т. Тверезовська, Л. В. Вікторова, А. Б. Кочарян ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Київ : Компринт, 2017. – 417 с.
7. Хайруліна, Василина Миколаївна. Педагогіка добротворення: наук.-метод. посіб. / В. М. Хайруліна ; Нац. акад. пед. наук України. – Київ: Нац. акад. пед. наук, 2018.. – 415 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://director.my-school.kr.ua/2-notes/35-synerhetyka-iaak-metodolohiia-u-systemi-patriotchnoho-vykhovannia-uchnivstva>
2. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnov_ni_vidi
3. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf

9. Посилання на дистанційний курс

Вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» може відбуватися дистанційно або змішано на платформі Moodle ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=48>

Дистанційний курс розраховано на сімнадцять тем. Кожна тема містить такі компоненти: лекції, лабораторні завдання, самостійна робота та контроль знань (контрольні питання, тести).

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
до практичних занять із навчальної дисципліни
«Педагогіка»

ТЕМА ЗАНЯТТЯ: СТРУКТУРА ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ.
МЕТОДОЛОГІЯ.

План заняття:

1. Предмет педагогіки: визначення, стадії розвитку, історія її формування як самостійної науки.
2. Визначення основних понять педагогіки.
3. Методологія педагогіки.
4. Структура педагогічної науки, її галузі.
5. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
6. Методи науково-педагогічних досліджень.
7. Завдання педагогіки на сучасному етапі.

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018. – 231 с.
2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Инновации в образовании: философия, психология, педагогика : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.
3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.
4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.
5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osn

ov ni_vidi

6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf

7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.

8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с..

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. Охарактеризуйте властивості виховання як суспільного явища.
2. Перерахуйте стадії розвитку педагогіки.
3. Розкрийте зміст поняття народна педагогіка. Хто і в якому році вперше ввів цей термін?
4. Розкрийте зміст поняття «етнопедагогіка». Хто вперше ввів цей термін?
5. Доведіть, що педагогіка народознавства важливий напрям у сучасній педагогіці і шкільній практиці.
6. Проаналізуйте основні завдання козацької педагогіки.
7. Дайте характеристику ступенів козацького виховання.
8. Доведіть, що праці Я. А. Коменського заклали основу для розгляду педагогіки як самостійної науки.
9. Обґрунтуйте властивості духовної педагогіки.
10. Визначте структуру та джерела педагогіки.
11. Спробуйте визначити предмет педагогіки.
12. Перерахуйте категорії педагогіки, доведіть їх взаємозв'язок і взаємообумовленість?

13. Чому справжнє виховання є глибоко національним за своєю суттю, змістом і характером?

14. Поясніть сутність національного виховання.

15. Розкрийте сутність навчання і освіти.

16. Доведіть, що фундамент української педагогіки становлять українська народна філософія, праці та ідеї українських філософів.

17. Перерахуйте ідеї української народної філософії.

18. Назвіть педагогічні науки.

19. Чому, останнім часом бурхливо стала розвиватися соціальна педагогіка? Проаналізуйте її структуру.

20. Обґрунтуйте важливість і необхідність міжпредметних зв'язків педагогіки з філософією і анатомією людини.

21. Визначте об'єкти, типи та форми зв'язку педагогіки з іншими науками.

22. Спробуйте обґрунтувати завдання педагогіки на сучасному етапі.

23. Охарактеризуйте різноманітні течії зарубіжної педагогіки.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«педагогіка», «народна педагогіка», «етнопедагогіка», «педагогіка народознавства», «народознавство», «родинна педагогіка», «педагогічна деонтологія», «педагогіка народного календаря», «козацька педагогіка», «духовна педагогіка», «світська педагогіка», «національне навчання», «навчання», «освіта», «методологія науки», «агогіка», «героїка», андрагогіка», «віктимологія», «екзистенціалізм», «неотомізм», «прагматизм», «неопозитивізм».

III. ПІДГОТУЙТЕ НА ТЕМУ:

«Педагогіка як наука і мистецтво». (4,14)

ТЕМА: РОЗВИТОК І ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

План.

1. Поняття розвитку і формування особистості. Виховання як провідний фактор розвитку і формування особистості.
2. Роль спадковості і середовища в розвитку і формуванні особистості.
3. Рушійні сили і закономірності розвитку особистості.
4. Роль діяльності, активності і спілкування в розвитку і формуванні особистості.
5. Вікові етапи розвитку особистості школяра.
6. Аналіз зарубіжних теорій розвитку і формування особистості.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ:

1. Охарактеризуйте напрямки розвитку особистості.
2. Перерахуйте фактори розвитку особистості.
3. Доведіть, що індивідуальний розвиток людини – це кількісні зміни організму, що проходять у процесі життя людини як соціальної істоти.
4. Доведіть, що формування особистості – становлення людини як соціальної істоти яке проходить у результаті розвитку і виховання. Охарактеризуйте види формування особистості.
5. Сформулюйте, в чому полягає діалектична взаємодія між біологічним факторами, середовищем та вихованням.
6. Розкрийте функції виховання в розвитку і формуванні особистості.
8. Доведіть, що виховання не тільки визначає розвиток, а й само залежить від розвитку.
9. Висловіть свої міркування, щодо вчення Л. С. Виготського про «зону ближнього розвитку».
10. Що ми називаємо спадковістю?
11. Охарактеризуйте процес соціалізації. У чому мета соціалізації?

12. Чому необхідно проводити спеціальну виховну роботу з профілактики негативних явищ суспільного життя?
13. Назвіть рушійні сили з розвитку особистості.
14. Визначте закономірності розвитку особистості.
15. Охарактеризуйте види діяльності, які впливають на розвиток особистості.
16. Проаналізуйте різні види спілкування.
17. Чому умовою розвитку і формування особистості є прояв нею активності в цьому процесі? У яких напрямках проявляється активність?
18. Чому границі вікових періодів є відносно рухливими?
19. Охарактеризуйте особливості дітей молодшого шкільного віку.
20. Дайте характеристику особливостей підліткового віку.
21. Визначте особливості юнацького віку.
22. Доведіть, що у кожній віковій групі є значні індивідуальні відмінності між дітьми.
23. Розкрийте зміст гіпотез щодо виникнення явищ акселерації.
24. Дайте характеристику зарубіжним теоріям розвитку і формування особистості.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«розвиток людини», «особистість», «формування особистості», «спадковість», «середовище», «соціалізація», «макрофактори», «мезофактори», «мікрофактори», «діяльність», «спілкування», «самовиховання», «об'єкт виховання», «суб'єкт виховання», «акселерація», «гетерозія», «урбанізація», «нітритивність», «опромінювання».

III. ПІДГОТУЙТЕ НА ТЕМУ:

1. «Основні види діяльності, в яких формується творча особистість» (2,46)
2. «Міжособистісні відносини в процесі основних видів людської діяльності» (2,56)

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.
2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Innovations in education: philosophy, psychology, pedagogy : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.
3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.
4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.
5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi
6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf
7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.
8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с..

ТЕМА: МЕТА І ІДЕАЛ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.

План.

1. Мета виховання, її об'єктивний характер. Ідеал національного виховання.

2. Основні напрямки всебічного розвитку особистості. Програма виховання як система цілей виховання.

3. Зарубіжна педагогіка про мету виховання.

I. АЛГОРИТМИ САМОПІДГОТОВКИ:

1. Визначте загальну мету виховання. Як склалася концепція ідеалу розвиненої людини?

2. Розкрийте головну мету національного виховання на сучасному етапі.

3. Охарактеризуйте ідеали школярів різного віку за змістом, будовою і дієвістю.

4. Доведіть, що в основі свого розуміння ідеалу національного виховання Григорій Ващенко кладе загальнолюдські і національні вартості.

5. Поясніть, чому кінцевою метою виховання особистості є її підготовка до виконання комплексу ролей, необхідних для суспільного життя?

6. Охарактеризуйте зміст національного виховання.

7. Перерахуйте основні напрямки всебічного розвитку особистості. Розкрийте їх зміст.

8. Розкрийте пріоритетні напрямки реформування, визначенні Державною національною програмою «Освіта».

9. Дайте узагальнюючу характеристику програми виховання.

10. Перерахуйте компоненти духовного світу особистості українця, які необхідно враховувати у процесі реалізації напрямів національного виховання.

11. Назвіть державні документи у яких визначено головну мету, пріоритетні напрямки, основні шляхи реформування української системи національного виховання.

12. Проаналізуйте цілі виховання, що передбачаються у сучасній зарубіжній педагогіці.

II. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«мета виховання», «загальна мета виховання», «головна мета національного виховання», «ідеал», «зміст ідеалу», «дієвість ідеалу», «національна психологія», «національний характер і темперамент», «національний спосіб мислення», «народна мораль, етика», «народна естетика», «народна правосвідомість», «національна філософія», «національний світогляд», «національна ідеологія», «національна свідомість та самосвідомість».

III. ПІДГОТУЙТЕ НА ТЕМУ:

«Завдання гармонійного виховання української молоді» (1, 183).

IV. ЗАКОНСПЕКТУЙТЕ:

1. Закон України «Про загальну середню освіту». Стаття 17.
2. Державну національну програму «Освіта (Україна ХХІ ст.)». Розділ «Національне виховання».

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.
2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Инновации в образовании: философия, психология, педагогика : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.
3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.
4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : УН-т ДФС України, 2021.. – 532 с.
5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi
6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf

7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.

8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с..

ТЕМА: СУТЬ ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ

План.

1. Процес виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили.
2. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання.
3. Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми.
4. Перевиховання, його функції, етапи і принципи.
5. Результати процесу виховання, їх виявлення.
6. Шляхи підвищення ефективності і процесу виховання.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НІ ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. Розкрийте специфічні особливості процесу виховання.
2. Назвіть структурні елементи процесу виховання.
3. Охарактеризуйте рушійні сили виховного процесу.
4. Назвіть і дайте характеристику компонентів процесу виховання.
5. Визначте етапи процесу виховання.
6. Дайте характеристику управління процесом виховання.

7. Проаналізуйте Концепцію національного виховання з погляду психолого-педагогічної готовності педагога до здійснення виховної діяльності. Розкрийте сутність його готовності.
8. Чому самовиховання є вищим етапом виховного процесу?
9. Обґрунтуйте умови за яких здійснюється в школі самовиховання.
10. Визначте етапи педагогічного керівництва самовихованням учнів.
11. Поясніть зміст психологічних і практичних прийомів самовиховання.
12. Обґрунтуйте значення самовиховання у народній педагогіці.
13. Дайте узагальнюючу характеристику функцій перевиховання.
14. Перерахуйте етапи перевиховання.
15. Охарактеризуйте принципи перевиховання.
16. Чому процеси виховання, самовиховання і перевиховання тісно пов'язані між собою і часто переплітаються?
17. Проаналізуйте фактори від яких залежить ефективність виховання.
18. Охарактеризуйте рівні вихованості.
19. Назвіть основні показники рівня вихованості школяра.
20. Чому рівень вихованості особистості можна оцінити і за її ставленням до оточуючої дійсності?
21. Назвіть критерії вихованості визначені народною педагогікою.
22. Перерахуйте шляхи підвищення ефективності виховного процесу.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«процес виховання», «свідомість», «почуття», «навичка», «звичка», «самовиховання», «перевиховання», «вихованість школярів».

III. ПІДГОТУЙТЕ НА ТЕМУ:

«Самовиховання: історія, теорія, методика» (1,94)

«Перевиховання: історія, теорія, методика» (1,101).

IV. ЗАКОНСПЕКТУЙТЕ:

Концепцію національного виховання. Розділ 1. «Сутність і особливості національного виховання».

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.
2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Инновации в образовании: философия, психология, педагогика : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.
3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.
4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.
5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi
6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf
7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.
8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с..

ТЕМА: КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДІВ ВИХОВАННЯ

План.

1. Поняття про методи виховання.
2. Класифікація методів виховання:
 - а) методи формування свідомості особистості;
 - б) методи формування досвіду суспільної поведінки і діяльності;
 - в) методи стимулювання поведінки і діяльності вихованців;
 - г) методи контролю і аналізу ефективності виховного процесу.
3. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ:

1. Охарактеризуйте сутність групи методів формування свідомості особистості.
2. Визначте вимоги щодо проведення бесіди з учнями.
4. Дайте коротку характеристику прийомів, що сприяють підвищенню ефективності фронтальної бесіди.
5. Чому, на Вашу думку, особливу трудність для педагога викликає індивідуальна бесіда?
6. Розкрийте особливість епізодичної лекції та циклу лекцій.
7. Чому диспут є ефективним методом формування свідомості особистості?
8. Перерахуйте вимоги, що ставляться щодо проведення диспуту.
9. В чому, на Вашу думку, полягає особливість виховного впливу прикладом?
10. Назвіть умови, яких необхідно дотримуватись при використанні методів формування свідомості особистості.
11. Перерахуйте методи формування суспільної поведінки.

12. А. С. Макаренко вважав, що без щирої, переконливої і рішучої вимоги не можна починати виховання колективу. Як ви розумієте зміст його слів?

13. Проаналізуйте форми пред'явлення вимог вихованцям.

14. Охарактеризуйте шляхи і етапи формування громадської думки.

15. Сформулюйте вимоги, яких слід дотримуватись при використанні методу вправ.

16. Чому метод привчання має особливе значення у вихованні?

17. Доведіть, що застосування методу доручення вимагає врахування індивідуальних особливостей учнів.

18. Розкрийте значення створення виховуючих ситуацій.

19. Обґрунтуйте важливість методів, які виконують функції регулювання, коригування і стимулювання поведінки і діяльності.

20. Визначте умови підвищення виховної ефективності заохочення і покарання.

21. Перерахуйте методи контролю і аналізу ефективності виховного процесу.

22. Визначте умови оптимального вибору методу виховання.

23. Проаналізуйте взаємообумовленість методів виховання.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«метод виховання», «прийом виховання», «фронтальна бесіда», «індивідуальна бесіда», «лекція», «диспут», «метод прикладу», «педагогічна вимога», «прохання», «довір'я», «схвалення», «натяк», «умова», «недовір'я», «осуд», «погроза», «вправи», «привчання», «доручення», «змагання», «заохочення», «покарання».

III. ПІДГОТУЙТЕ НА ТЕМУ:

«Методи виховання в умовах формування відносин співтворчості». (1,115)

IV. ЗАКОНСПЕКТУЙТЕ:

Концепцію національного виховання. Розділ 4. «Система безперервного національного виховання».

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.
2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Инновации в образовании: философия, психология, педагогика : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.
3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.
4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.
5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi
6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf
7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.
8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с..

ТЕМА: ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ЗМІСТУ ВИХОВАННЯ

План.

1. Розумове виховання.
2. Моральне виховання.
3. Трудове виховання.
4. Естетичне виховання.
5. Фізичне виховання.
6. Шляхи реалізації змісту виховання.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ІВДПОВІДІ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. Перерахуйте основні напрями змісту виховання.
3. Визначте специфічні завдання розумового виховання.
4. Обґрунтуйте важливість розвитку мислення і різних його видів.
5. Доведіть необхідність формування в учнів культури розумової праці.
6. Які вміння входять до культури розумової праці?
7. Чому у системі розумового виховання важливе місце займає мовна культура учнів?
8. В чому суть, структура світогляду, яке його суспільне призначення і функції?
9. Розкрийте сутність релігійного світогляду.
10. Охарактеризуйте сутність та зміст морального виховання у національній школі.
11. Визначте етапи розвитку національної свідомості людини.
12. Розкрийте зміст системи моральних цінностей.
13. Розкрийте напрями виховної роботи з формування в учнів несприйнятливості до алкоголю, нікотину, наркотиків.
14. Доведіть, що статеве виховання забезпечує правильний статевий розвиток дітей і молоді.

15. Поясніть, чому виховання свідомої дисципліни, обов'язку і відповідальності є актуальним у сьогоднішніх умовах.

16. Обґрунтуйте необхідність правового виховання учнів на сучасному етапі розвитку суспільства.

17. Дайте узагальнюючу характеристику завдань трудового виховання та вимог до трудової діяльності учнів.

18. Визначте елементи системи трудового виховання учнів.

19. Розкрийте завдання, зміст, етапи та методи профорієнтаційної роботи.

20. Розкрийте завдання, систему, суперечності і засоби здійснення екологічного виховання.

21. Обґрунтуйте важливість естетичного виховання.

22. На конкретних фактах доведіть необхідність фізичного виховання.

23. Визначте завдання фізичного виховання.

24. Проаналізуйте зміст і засоби фізичного виховання.

25. Охарактеризуйте систему форм фізичного виховання.

26. Розкрийте сутність національної системи єдиноборств.

27. Визначте шляхи і засоби реалізації змісту кожного напрямку національного виховання.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«розумове виховання», «науковий світогляд», «світогляд», «релігія», «моральне виховання», «етика», «екологічне виховання», «статеве виховання», «шкільна дисципліна», «свідома дисципліна», «відповідальність», «правове виховання», «трудове виховання», «спеціальна підготовка», «економічне виховання», «естетичне виховання», «фізичне виховання».

III. ПІДГОТУЙТЕ НА ТЕМУ:

«Фізкультурно-оздоровче виховання» (4,171).

IV. ЗАКОНСПЕКТУЙТЕ:

Концепцію національного виховання. Розділ 3. «Основні напрями національного виховання».

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.
2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Innovations in education: philosophy, psychology, pedagogy : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.
3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.
4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.
5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi
6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf
7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.
8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с.

ТЕМА: ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

План.

1. Позакласна та позашкільна виховна робота.
2. Розмаїття масових, групових та індивідуальних форм виховної роботи.
3. Основні позашкільні установи, завдання і зміст їх роботи.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. Розкрийте сутність позакласної та позашкільної виховної роботи.
2. Визначте завдання позакласної та позашкільної виховної роботи.
4. Обґрунтуйте зміст позакласної та позашкільної виховної роботи.
5. Визначте принципи організації позакласної та позашкільної виховної роботи.
6. Обґрунтуйте основу класифікації форм організації виховання.
7. Перечисліть форми масової виховної роботи.
8. Чому, на вашу думку, поширеною формою масової виховної роботи є читацька конференція?
9. Доведіть, що ефективною формою організації виховання учнів є вечори запитань і відповідей.
10. Перечисліть групові форми виховної роботи.
11. Обґрунтуйте важливість і необхідність проведення тематичних і оглядових політінформацій.
12. Чому година класного керівника є важливим засобом формування у школярів наукового світогляду і моральної поведінки?
13. Спробуйте обґрунтувати виховну цінність участі учнів у гуртках художньої самодіяльності.
14. Доведіть, що активна участь учнів у підготовці стінної газети допомагає формулювати у них чесність, принциповість, вміння аналізувати і давати оцінку явищам і факторам.

15. Перечисліть індивідуальні форми виховної роботи.

16. Поясніть важливість такої індивідуальної форми виховної роботи, як позакласне читання учнів.

17. Розкрийте зміст і значення колекціонування для інтелектуального розвитку школярів.

18. Назвіть методи, які використовуються у позакласній та позашкільній виховній роботі.

19. Доведіть важливість і необхідність використання у позакласній і позашкільній роботі педагогіки народного календаря.

20. Розкрийте завдання і зміст роботи основних позашкільних установ.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«позакласна робота», «позашкільна робота», «педагогіка народного календаря».

III. ПІДГОТУЙТЕ НА ТЕМУ:

«Основні форми організації виховання». (1, 118).

IV. ЗАКОНСПЕКТУЙТЕ:

«Державну національну програму «Освіта. Україна ХХІ ст.». Розділ 5. «Позашкільне навчання і виховання».

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.

2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Инновации в образовании: философия, психология, педагогика : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.

3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.

4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма,

С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.

5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi

6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf

7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.

8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с..

ТЕМА: ВИБРАНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ

План.

1. Планування роботи класного керівника.
2. Виховання учнівського колективу:
 - а) ознаки колективу, його структура і типи;
 - б) динаміка і етапи розвитку колективу;
 - в) органи колективу, їх функції, умови ефективності діяльності.
3. Спільна виховна робота школи, сім'ї та громадськості. Церква.
4. Дитячі та молодіжні організації.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. Перерахуйте функції класного керівника визначені Положенням про середню загальноосвітню школу України.
3. Охарактеризуйте вимоги щодо складання плану роботи класного керівника.

4. Обґрунтуйте вимоги щодо складання плану роботи класного керівника.
5. Визначте ознаки дитячого колективу.
6. Спробуйте охарактеризувати типи шкільних колективів.
7. Назвіть функції колективу.
8. Розкрийте сутність законів життя дитячого колективу.
9. Проаналізуйте стадії розвитку колективу.
10. Визначте шляхи згуртування учнівського колективу.
11. Дайте коротку характеристику діяльності комісії, які працюють під керівництвом учкому.
12. Визначте умови підвищення ефективності учнівського самоврядування.
13. Запропонуйте критерії підбору активу класу.
14. Чому збори колективу класу є важливим органом учнівського самоврядування?
15. Охарактеризуйте поширені моделі розвитку взаємовідносин між особистістю і колективом.
16. Перерахуйте умови за яких підвищується виховний вплив колективу на його членів.
17. Окресліть напрямки допомоги педагогічного колективу учнівському.
18. Наведіть думки А. С. Макаренка, В. О. Сухомлинського, І. П. Іванова та І. П. Щетиніна щодо стосунків в учнівському колективі.
19. Проаналізуйте думку М. Красовицького щодо виховання «в колективі і через колектив».
20. Визначте зміст, умови та засоби сімейного виховання.
21. Розкрийте труднощі і недоліки виховання дітей у сім'ї.
22. Спробуйте визначити напрямки піклування школи про виховання дітей у сім'ї.
23. Визначте напрямки діяльності громадськості з надання допомоги школі і сім'ї у вихованні дітей у сім'ї.

24. Чому церква, на вашу думку, допомагає людині стати людянішою?

25. Назвіть засоби впливу релігії.

26. Дайте характеристику методики релігійного самовпливу і самовиховання.

27. Як ви думаєте, чого можна повчитися і що перейняти педагогом від релігії?

28. Розкрийте завдання ПЛАСТУ.

29. Визначте основні напрямки та форми діяльності товариства «Сокіл».

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«колектив», «система перспективних ліній», «органи колективу», «конформізм», «гармонія», «нонконформізм», «сім'я», «церква», «Скоб».

III. ЗАВДАННЯ. Проаналізуйте спостереження і враження власних шкільних років і зробіть висновок: що створювало авторитет вчителям, які користувалися повагою і навіть любов'ю учнів школи, де навчалися ви?

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.

2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Innovations in education: philosophy, psychology, pedagogy : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.

3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.

4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.

5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi

6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf

7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.

8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с.

ТЕМА:ПРОЦЕС НАВЧАННЯ, ЙОГО СТРУКТУРА, МЕТОДОЛОГІЯ.

План.

1. Поняття дидактики. Основні категорії дидактики. Дидактика і методика викладання окремих предметів.
2. Методологія процесу навчання.
3. Основні функції навчання. Шляхи їх реалізації.
4. Основні компоненти процесу навчання.
5. Структура діяльності вчителя у навчальному процесі.
6. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів.
7. Види навчання.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. Що таке дидактика?
2. Що є предметом дидактики?
3. Що є об'єктом дидактики і методики? Що виділяє в цьому об'єкти дидактика та методика?
4. Перерахуйте основні категорії дидактики.

5. Доведіть, що дидактика відноситься до методики, як теорія до практики і також як теорія до теорії.
6. Змоделюйте схему, яка б відображала взаємозв'язок педагогіки, дидактики і окремої методики.
8. Розкрийте проблеми сучасної дидактики.
9. Чому «процес навчання» слід відрізнити від «навчального процесу».
10. Визначте методологічну основу процесу пізнання.
11. Охарактеризуйте спільні ознаки процесу пізнання і процесу навчання.
12. Охарактеризуйте відмінні ознаки процесу пізнання і процесу навчання.
13. Змоделюйте схему шляху пізнання наукової істини.
14. Проаналізуйте суперечності які є рушійними силами навчального процесу.
15. Охарактеризуйте освітню, виховну і розвиваючу функцію навчання.
16. Дайте характеристику розвитку мислення на основі загальних розумових дій і операцій.
17. Вкажіть шляхи реалізації освітньої, виховної і розвиваючої функції на уроках.
18. Доведіть, що навчання має двохсторонній характер.
19. Чому від стилю спілкування між вчителем та учнем та впливу оточуючого середовища залежить результативність процесу навчання?
20. Визначте компоненти процесу навчання.
21. Чому від стилю спілкування між вчителем та учнем та впливу оточуючого середовища залежить результативність процесу навчання?
22. Перерахуйте вимоги, що ставляться до викладацької діяльності вчителя.
23. Визначте елементи діяльності вчителя в процесі викладання.
24. Обґрунтуйте передумови навчальної діяльності учня.
25. Розкрийте сприятливі умови позитивного ставлення учня до навчання.

26. На конкретних прикладах обґрунтуйте типові варіанти навчальної діяльності учня.

27. Назвіть ланки внутрішнього процесу засвоєння знань.

28. Охарактеризуйте сприймання, осмислення і розуміння, узагальнення, закріплення нового навчального матеріалу та застосування знань, вмінь і навичок.

29. Чому ефективність засвоєння знань залежить від мотивації навчальної діяльності школярів.

30. Від чого залежить ефективність засвоєння знань учнями.

31. Назвіть основні види навчання учня.

32. Охарактеризуйте сутність пояснювально-ілюстративного навчання.

33. Розкрийте зміст проблемного навчання.

34. Назвіть основні способи і прийом створенні проблемних ситуацій.

35. Визначте етапи процесу засвоєння знань проблемним шляхом.

36. Поясніть, чому проблемне навчання має недоліки?

37. Спробуйте обґрунтувати методи проблемного навчання.

38. Дайте характеристику програмованого навчання.

39. Поясніть зміст розгалуженого програмування.

40. Поясніть зміст розгалуженого програмування.

41. Визначте позитивні і негативні сторони програмованого навчання.

42. Чому алгоритмізація навчання сприяє успішному засвоєнню учнями знань і розумових дій.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«дидактика», «категорії дидактики», «функції навчання», «проблема», «проблемна ситуація», «структурування», «систематизація», «конкретизація», «варіювання», «доведення», «висновок», «пояснення», «класифікація», «аналіз», «синтез», «порівняння», «узагальнення».

III. ВИКОРИСТОВУЮЧИ ФАКТИ З ПРЕДМЕТА ВАШОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ОХАРАКТЕРИЗУЙТЕ ФУНКЦІЇ НАВЧАННЯ. ПІДГОТУЙТЕ ВИСТУП.

IV. ЗАКОНСПЕКТУЙТЕ:

Закон України «Про загальну середню освіту». Статті 3, 5, 6, 7.

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.
2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Инновации в образовании: философия, психология, педагогика : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.
3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.
4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.
5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnov_ni_vidi
6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf
7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.
8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с.

ТЕМА:ЗМІСТ ОСВІТИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ШКОЛІ.

План.

1. Загальна характеристика змісту освіти. Вдосконалення змісту освіти відповідно до вимог Закону України «Про загальну середню освіту».
2. Характеристика навчальних планів, програм і підручників національної школи.
3. Взаємозв'язок загальної, політехнічної та професійної освіти.
4. Аналіз змісту освіти зарубіжної школи.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. Перерахуйте і поясніть зміст, принципи системи освіти, сформульовані у Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI ст.»).
2. Що таке зміст освіти?
3. Охарактеризуйте елементи освіти визначені І. Я. Лернером.
5. Визначте типи навчальних предметів які забезпечують провідні елементи освіти.
6. Обґрунтуйте вимоги, яким має відповідати зміст освіти.
7. Вкажіть шляхи вдосконалення змісту освіти відповідно до вимог розбудови національної школи.
8. Що таке навчальний план?
9. Чому у навчальному плані всіх типів шкіл виділено державний і шкільний компоненти.
10. Обґрунтуйте вимоги до навчального плану.
11. Проаналізуйте вимоги до навчальних програм.
12. Перерахуйте вимоги до підручника, охарактеризуйте його структуру.
13. Дайте характеристику репродуктивних, проблемних, програмованих та комплексних текстів підручника.

14. Чому всі питання і завдання підручників поділяються на репродуктивні і продуктивні.

15. Розкрийте сутність принципів за якими можна формувати зміст навчального матеріалу підручників.

16. Перерахуйте компоненти змісту підручника.

17. Назвіть принципи підбору змісту підручника.

18. Чому вчитель у процесі навчання орієнтується на підручник?

19. Визначте особливості у роботі з підручником.

20. Що таке загальна освіта?

21. Охарактеризуйте види знань.

22. Перерахуйте характерні особливості повноцінних знань.

23. Доведіть, що знання просвіт поділяються на теоретичні і фактичні.

24. Дайте характеристику вмінням і навичкам.

25. Перерахуйте найважливіші загально-навчальні вміння і навички, якими має оволодіти кожен учень.

26. Охарактеризуйте відмінність навчального предмета від науки.

27. Визначте основні компоненти змісту навчального предмета.

28. Чому у процесі вивчення навчальних дисциплін необхідно здійснювати внутріпредметні і міжпредметні зв'язки.

29. Розкрийте сутність політехнічної освіти.

30. Розкрийте сутність професійної освіти.

31. Проаналізуйте особливості змісту освіти в зарубіжних державах.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«зміст освіти», «навчальний план», «державний компонент», «шкільний компонент», «навчальна програма», «підручник», «навчальний посібник», «загальна освіта», «знання», «вміння», «навички», «наука», «навчальний предмет», «поняття», «закон», «закономірність», «теорія», «ідея», «внутріпредметні зв'язки», «міжпредметні зв'язки», «політехнічна освіта», «професійна освіта».

III. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ПОЯСНЮВАЛЬНУ ЗАПИСКУ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ. СФОРМУЛЮЙТЕ ГОЛОВНІ ЗАВДАННЯ, ЩО СТОЯТЬ ПЕРЕД ВАШОЮ НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ.

IV. ЗАКОНСПЕКТУЙТЕ:

1. Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI ст.»). Розділи «Загальна середня освіта», «Професійна освіта».

2. Закон України «Про загальну середню освіту». Статті 12, 14, 15, 16.

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.

2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Innovations in education: philosophy, psychology, pedagogy : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.

3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.

4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.

5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi

6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf

7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.

8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка.

Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с.

ТЕМА:ЗАКОНОМІРНОСТІ І ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ.

План.

1. Закономірності навчання.
2. Характеристика принципів навчання.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. Розкрийте сутність закономірностей навчання.
2. Доведіть, що принципи навчання є основними вихідними положенням теорії навчання.
3. Перерахуйте принципи навчання.
4. Охарактеризуйте принцип науковості.
5. Доведіть, що принцип систематичності і послідовності навчання передбачає систему в роботі вчителя та учня.
6. Обґрунтуйте важливість принципу доступності та принципу зв'язку навчання з життям.
7. Поясніть, чому застосування принципу свідомості й активності сприяє перетворенню школяра з пасивного об'єкта навчання на активності його суб'єкт.
8. Що сприяє активізації пізнавальної діяльності?
9. Визначте сутність афоризму – краще один раз побачити, ніж сто раз почути.
10. Назвіть види та функції наочності.
11. Сформулюйте вимоги до використання наочності.
12. Схарактеризуйте зміст принципу міцності знань, вмінь та навичок.

13. Розкрийте сутність індивідуального підходу. Доведіть, що він має багато спільного з особистісним підходом.

14. Чому, на вашу думку, принцип емоційності навчання є дуже важливим?

15. Який взаємозв'язок між закономірностями і принципами навчання?

16. У чому полягає взаємозв'язок між принципами навчання?

17. Сформулюйте найважливіші дидактичні правилами, які впливають з принципів систематичності і послідовності активності і самостійності.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«дидактика», «закономірність», «принцип», «правило».

III. ОЗНАЙОМТЕСЬ ІЗ ШКІЛЬНОЮ ПРОГРАМОЮ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ. ЯК НА ВАШУ ДУМКУ, В НІЙ РЕАЛІЗУЮТЬСЯ ПРИНЦИПИ НАУКОВОСТІ, СИСТЕМАТИЧНОСТІ І ДОСТУПНОСТІ НАВЧАННЯ?

IV. ЗАКОНСПЕКТУЙТЕ:

Закон України «Про загальну середню освіту» Статті 30, 31, 32, 33.

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.

2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Innovations in education: philosophy, psychology, pedagogy : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.

3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.

4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.

5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi
6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf
7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.
8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с.

ТЕМА: МЕТОДИ І ЗАСОБИ НАВЧАННЯ.

План.

1. Поняття про методи навчання і їх класифікація.
2. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи стимулювання навчальної діяльності учнів.
4. Методи контролю і самоконтролю у навчанні.
5. Засоби навчання. Використання комп'ютерної техніки у навчанні.
6. Вибір оптимального поєднання методів і засобів навчання.
7. Методи навчання в зарубіжній теорії і практиці.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. Проаналізуйте підходи до класифікації методів навчання.
2. Дайте визначення методів організації навчально-пізнавальної діяльності учнів.
3. Перерахуйте словесності методи навчання.
4. Охарактеризуйте вимоги до розповіді та вид розповіді.
5. Обґрунтуйте значення пояснення та лекції.

6. Дайте характеристику видів бесід.
7. Розкрийте вимоги до формулювання запитань та відповідей учнів.
8. Доведіть, що такі методи як дискусія та диспут сприяють розвитку логічного мислення у школярів.
9. Чому метод драматизації знаходить широке застосування переважно під час вивчення дисциплін гуманітарного циклу?
10. Охарактеризуйте роботу з підручником під час вивчення нових знань.
11. Які методи належать до групи наочних методів?
12. Перерахуйте практичні методи навчання.
13. Визначте вимоги до вправ і їх виконання та види вправ.
14. Дайте характеристику лабораторних, практичних і дослідних робіт.
15. Проаналізуйте індуктивний, дедуктивний, репродуктивний та проблемно-пошуковий методи навчання.
16. Поясніть сутність методів стимулювання.
18. Визначте особливості двох груп методів стимулювання навчальної діяльності учнів (методи формування, стимулювання обов'язку і відповідності в навчанні).
19. Розкрийте суть методів контролю.
20. Охарактеризуйте метод усного контролю, етапи усного опитування та перевірочні питання і завдання вчителя за формою викладу, за формою вираження, за формою перевірки знань.
21. Доведіть необхідність індивідуального, фронтального та ущільненого опитування.
22. Назвіть методи письмового контролю. Охарактеризуйте позитивні і негативні сторони даного методу.
23. Розкажіть про тестову перевірку знань, переваги і недоліки цього виду перевірки.
24. Доведіть важливість графічної перевірки знань учнів та програмованого опитування.
25. Обґрунтуйте важливість іспитів.

26. Розкрийте суть та значення самоконтролю і самооцінки учнів.

27. Перерахуйте засоби навчання.

28. Чому на вашу думку важливими є такі засоби навчання як слово вчителя, підручник та ТЗН.

29. Яким вимогам повинно відповідати комплексне використання аудіовізуальних засобів навчання.

30. Визначте роль комп'ютера у школі. Позитивні і негативні моменти роботи учнів з ЕОМ.

31. Продумайте і розкажіть про вибір поєднання методів і засобів навчання.

32. Проаналізуйте методи навчання в зарубіжній теорії і практиці.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«метод», «прийом», «дія», «операція», «засіб».

III. ПІДГОТУЙТЕ НА ТЕМУ:

«Функції методів навчання» (1,180).

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.

2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Innovations in education: philosophy, psychology, pedagogy : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.

3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.

4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.

5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osn

ov ni_vidi

6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf

7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.

8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с.

ТЕМА: ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ.

План.

1. Поняття форми організації навчання.
2. Урок – основна форма організації навчання.
3. позаурочні форми навчання.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. У чому полягає сутність класно-урочної системи навчання? Проаналізуйте її позитивні та негативні сторони.

2. Охарактеризуйте типи уроків:
 - засвоєння нових знань;
 - формування умінь і навичок;
 - узагальнення і систематизація знань;
 - перевірки і корекції знань, вмінь і навичок;
 - комбінований урок.
4. Розкрийте зміст підготовки вчителя до конкретного уроку.
5. Дайте характеристику тематичного та поурочного планування.
6. Визначте завдання, що вирішуються на початку уроку.

7. Обґрунтуйте вимоги до пояснення вчителя.
8. Розкрийте технологію формування вмінь і навичок учнів.
9. Дайте узагальнюючу характеристику форм організації навчальної роботи на уроці:
 - фронтально-колективна,
 - групова,
 - парна.
10. Вкажіть найефективніші способи індивідуалізації навчання на уроці.
11. Визначте причини порушень дисципліни на уроці. Охарактеризуйте шляхи подолання порушень порядку.
12. Поясніть традиційні вимоги до уроку.
13. Наведіть характеристику ефективного уроку.
14. Охарактеризуйте шляхи вдосконалення уроку.
15. Перерахуйте нестандартні уроки. Проаналізуйте їх.
16. Дайте характеристику позаурочних форм навчання:
 - семінарських занять;
 - практикумів;
 - факультативних занять;
 - екскурсій;
 - предметних гуртків;
 - технічних гуртків;
 - спортивних секцій.
17. Чим екскурсія відрізняється від уроку?
18. Чим обумовлена необхідність домашніх завдань?
19. Визначте вимоги та види домашніх завдань.
20. Розкрийте методику завдання додому.
21. Розкажіть про організаційні форми трудового навчання.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«форма організації навчання», «класно-урочна система», «урок», «клас».

III. ПІДГОТУЙТЕ НА ТЕМУ:

«Види і форми організації навчання». (1,185).

IV. ЗАКОНСПЕКТУЙТЕ:

Закон України «Про загальну середню освіту». Стаття 13.

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.

2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Innovations in education: philosophy, psychology, pedagogy : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.

3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.

4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.

5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi

6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf

7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.

8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с.

ТЕМА: КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ.

План.

1. Суть і основні види контролю успішності учнів.
2. Оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Критерії норми оцінки.

АЛГОРИТМ САМОПІДГОТОВКИ.

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ ТА ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. Проаналізуйте функції контролю:
 - освітню;
 - діагностичну;
 - виховну;
 - розвиваючу;
 - управляючу;
 - оцінюючу.
2. Обґрунтуйте сутність видів контролю:
 - попереднього;
 - поточного;
 - періодичного;
 - підсумкового.
3. Розкрийте основні вимоги до перевірки і оцінки успішності.
4. Визначте критерії оцінки.
5. Охарактеризуйте рівні знань школярів:
 - репродуктивний;
 - реконструктивний;
 - творчий.
6. Перерахуйте шляхи подолання формалізму в оцінці результатів праці учнів.

7. Дайте характеристику знахідкам передових учителів по вдосконаленню методики перевірки і оцінки успішності.
8. Чому на вашу думку у США надають великого значення інформуванню учнів про їх успіхи у навчанні.
9. За яких умов оцінка стає ефективним засобом підвищення успішності.
10. Чи не гальмують низькі оцінки розвиток особистості дітей?
11. Чи можна на Вашу думку, здійснювати контроль без оцінки знань, умінь та навичок? Проведіть аргументи за і проти цього.
12. Яким є Ваше ставлення до пропозиції про виключення «2» із системи оцінок? Яку систему оцінок запропонували б Ви?
13. Чи вважаєте ви, що ставлення до оцінок у невстигаючих і відмінників є однаковим? Обґрунтуйте відповідь.
14. Класифікуйте основні причини суб'єктивного оцінювання педагогом знань, умінь і навичок учнів. Як, на Вашу думку, можна цього уникнути?

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«контроль», «облік», «перевірка», «оцінювання», «оцінка», «тестування»,

III. ЗАКОНСПЕКТУЙТЕ:

Закон України «Про загальну середню освіту». Стаття 34.

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.
2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Innovations in education: philosophy, psychology, pedagogy : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.
3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.

4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.

5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi

6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf

7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.

8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с.

ТЕМА: ВИБРАНІ ПРОБЛЕМИ ДИДАКТИКИ.

План.

1. Диференційне навчання в школі.
2. Проблема навчання обдарованих учнів.
3. Причини неуспішності і шляхи їх подолання.
4. Оптимізація процесу навчання.

АЛГОРИТМ ПІДГОТОВКИ

I. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ТАКІ ЗАПИТАННЯ.

1. Розкрийте сутність видів диференціації за:
 - здібностями;
 - відсутністю здібностей;
 - майбутньою професією;
 - інтересами учнів;
 - талантами дітей.
2. Дайте оцінку різним видам диференціації навчання на уроці:

- за кількістю завдань;
- за ступенем їх труднощі;
- за ступенем самостійності їх виконання.

3. Охарактеризуйте умовний поділ учнів відповідно до їх навчальних можливостей, на такі групи:

- з дуже високими навчальними можливостями;
- з високим рівнем навчальних можливостей;
- із середніми навчальними можливостями;
- з низькими навчальними можливостями.

4. Визначте умови формування тимчасових груп, оцініть позитивне у груповому навчанні.

5. Розкрийте структуру процесу групового навчання.

6. Обґрунтуйте готовність вчителя до здійснення диференційованого навчання.

7. На конкретних прикладах поясніть сутність диференціації навчально-виховного процесу у США.

8. Дайте вичерпну характеристику обдарованих учнів.

9. Назвіть типи індивідуальної обдарованості.

10. Спробуйте обґрунтувати вимоги до роботи з обдарованими учнями.

11. Проаналізуйте форми роботи та зміст навчальної інформації для обдарованих школярів.

12. Назвіть причини, що стримують розвиток обдарованих дітей.

13. Розкажіть про організацію навчання обдарованих учнів у США.

14. Дайте обґрунтоване визначення понять «неуспішність» і «відставання».

15. Охарактеризуйте неуспішність школярів.

16. Розкрийте ознаки, за якими можна визначити відставання учнів у навчанні.

17. Спробуйте пояснити причини відставання у навчанні.

18. Визначте компоненти системи роботи з відстаючими учнями.

19. Перерахуйте особливості роботи класів вирівнювання.

20. Розкрийте зміст оптимізації процесу навчання.

21. Назвіть критерії оптимізації процесу навчання.

22. Продумайте характеристику таких видів вирішень при оптимізації процесу навчання:

- машинальне;
- інтуїтивне;
- асоціативне;
- пробне;
- імовірнісне;
- детерміноване.

23. Наведіть основні вимоги до вибору цілісної структури процесу навчання.

24. Обґрунтуйте найбільш типовий підхід до вибору оптимального варіанту вивчення навчального матеріалу:

- аналіз змісту навчального матеріалу;
- аналіз пізнавальних можливостей учнів;
- самоаналіз можливостей педагога;
- конкретизація цілей і завдань навчання;
- конкретизація змісту навчального матеріалу;
- вибір форм навчання;
- вибір методів навчання.

II. РОЗКРИЙТЕ ЗМІСТ ПОНЯТЬ:

«диференційоване навчання», «неуспішність», «відставання».

III. ПІДГОТУЙТЕ НА ТЕМУ:

«Попередження неуспішності школярів» (3).

Література:

1. Козловський, Юрій Михайлович. Педагогіка: навч. посіб. / Ю. М. Козловський, Л. В. Дольнікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018.. – 231 с.

2. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка = Инновации в образовании: философия, психология, педагогика : зб. наук. ст. : у 2 ч. / [за заг. ред. О. В. Зосименко] ; КЗ «Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти» (Суми, Україна) [та ін.] = Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy. – Суми : Цьома С. П. [вид.], 2018 . Ч. 1 / [редкол.: М. А. Бойченко та ін.]. – 2018.. – 359 с.

3. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2018.. – 427 с.

4. Суліма, Є. М. Педагогіка: практикум : навч. посіб. / Є. М. Суліма, С. О. Деніжна. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021.. – 532 с.

5. http://pidruchniki.com/16930803/pedagogika/kompetentsiya_sut_struktura_osnovni_vidi

6. http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf

7. Удич, Зоряна Ігорівна. Педагогіка: практикум для студентів педагогічних спеціальностей : [навч. посіб.] / Удич Зоряна Ігорівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології, Каф. педагогіки та менеджменту освіти. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2016.. – 115 с.

8. Черепанова, Світлана Олександрівна. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум : [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 «Освіт., пед. науки»] / Світлана Черепанова. – Львів : Растр-7, 2019.. – 175 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Заняття №1.

ТЕМА: ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІКИ.

Педагогічні завдання:

1. Який зміст вкладається у поняття «освічена людина» та «вихована людина»? Чи змінилися ці поняття порівняно з минулим?
2. Чи була колись в історії школа ізольованою від задоволення потреб суспільства у високоосвічених особистостях?
3. Доведіть значення педагогіки в системі сучасного людинознавства.

Використайте для цього картку самостійної роботи 1.

Картка самостійної роботи.

<p>Простежте розвиток та диференціацію педагогіки як науки про виховання і зазначте, як виявляється її зміст у різних галузях людинознавства:</p> <p>народна (житейська) педагогіка, її складові:</p> <p>1.</p> <p>...</p>
<p>Педагогіка як відображення філософських та педагогічних ідей і концепцій:</p> <p>1.</p> <p>...</p>
<p>Педагогіка як система наука, її провідні галузі:</p> <p>1.</p> <p>...</p>
<p>Визначте понятійний апарат сучасної педагогіки як науки:</p> <p>1.</p> <p>...</p>
<p>Укажіть нові тенденції і перспективи розвитку сучасної педагогічної науки:</p> <p>1.</p> <p>...</p>

Дайте коротке визначення основних понять (категорій) педагогіки:			
а) загальні риси	Виховання	Самовиховання	
б) відмінності	а) загальні риси	Освіта	Самоосвіта
в) визначення	б) відмінності		
а) загальні риси	в) визначення	Формування	Розвиток
б) відмінності		Навчання	Учіння
в) визначення	а) загальні риси		
а) загальні риси	б) відмінності	Педагогічна діяльність	Педагогічний досвід, педагогічне новаторство
б) відмінності	в) визначення		
в) визначення	а) загальні риси	Педагогіка	Людинознавство
	б) відмінності		
	в) визначення		

Тест для контролю 1.

Із запропонованих відповідей виберіть правильну і доведіть це:

- 1) педагогіка вивчає закономірності розвитку особистості і визначає шляхи її виховання;
- 2) педагогіка – це галузь гуманітарного знання, наука про виховання, освіту і навчання, яка розвивається відповідно до суспільноеконімічних потреб суспільства;
- 3) педагогіка – це мистецтво впливу вихователя на вихованця з метою формування його (вихованця) особистості;
- 4) педагогіка займається вивченням питань навчання і освіти підростаючого покоління в конкретну історичну епоху та у відповідному соціокультурному контексті.

Тест для контролю 2.

Із запропонованих відповідей виберіть правильну. Доведіть помилковість інших (однієї – двох), які, на вашу думку, недостатньо розкривають зміст поняття (категорії) педагогіки:

1) навчання – це передача знань від вчителя до учнів з метою підготовки останніх до самостійного життя;

2) навчання передбачає організацію самостійної навчальної роботи учнів з метою оволодіння ними знаннями, вміннями, навичками;

3) навчання є процес діяльності вчителя, спрямований на передачу знань, умінь і навичок учням, підготовку їх до самостійного життя;

4) навчання – це обопільний процес діяльності вчителя і учнів, спрямований на свідоме і міцне оволодіння останніми системою знань, умінь і навичок, процес, під час якого здійснюється розвиток розумових здібностей і пізнавальних інтересів, оволодіння методами пізнавальної діяльності, формується науковий світогляд.

Тест для контролю 3.

Із запропонованих відповідей виберіть правильну. Доведіть ненауковість однієї – двох помилкових відповідей:

1) виховання передбачає цілеспрямоване і організоване формування особистості людини відповідно до потреб суспільства;

2) виховання завжди передбачало і передбачає оволодіння дитиною нормами поведінки в суспільстві;

3) виховання є складовою освіти, в процесі якої людина готується до життя, практичної діяльності відповідно до потреб суспільства;

4) виховання тотожне освіті, воно спрямовано на вивчення норм і правил гуманістичної поведінки у суспільстві.

Тест для контролю 4.

1) Назвіть об'єкт і предмет педагогіки.

2) Визначте філософські основи сучасної педагогіки, її гуманістичні ідеї та концепції.

3) Укажіть провідні напрямки педагогічної науки, які відіграли вирішальну роль у становленні та розвитку сучасної педагогіки.

4) Назвіть педагогів минулого, педагогічна спадщина яких широко використовується в сучасній педагогіці.

5) Перелічіть завдання, які вирішує сучасна педагогіка.

6) Визначте тенденції і перспективи розвитку галузей педагогіки до 200 року.

Педагогічне завдання 1.

У процесі педагогічної практики з'явилося багато нових галузей педагогіки, які поступово набули статусу самостійних дисциплін. До них належать: загальна педагогіка, вікова педагогіка, спеціальна педагогіка (дефектологія), методики викладання різних навчальних предметів, військова педагогіка, історія педагогіки, педагогіка сімейного виховання, правова педагогіка, соціальна педагогіка, порівняльна педагогіка та ін.

Чи існує самостійний предмет дослідження у згаданих вище галузях педагогічних знань? Яким чином від співвідноситься з предметом педагогіки? Доведіть, що педагогіка є наукою і науковою системою. Аргументуйте свою позицію.

Педагогічне завдання 2.

В останні роки стала помітною тенденція до зближення педагогіки не лише з традиційно сполученими з нею суспільними, філософськими і природничими науками, але з відносно новими галузями людського знання: кібернетикою, загальною теорією систем, інформатикою.

Чи існує небезпека зміни предмета, змісту і проблематики педагогіки у зв'язку з використанням нею досягнень інших наук? Аргументуйте свою позицію.

Заняття 2.

ТЕМА: РОЗВИТОК І ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Тренувальний тест.

1. Розкрийте зміст понять:

- «ріст»,
- «дозрівання»,
- «формування»,
- «розвиток».

2. Назвіть традиційні концепції розвитку особистості.

3. Назвіть вчених, які вивчали проблеми розвитку особистості.

4. Сформулюйте, в чому полягає діалектична взаємодія між біологічними факторами, середовищем та вихованням.

5. Назвіть рушійні сили розвитку особистості. Наведіть приклад.

Проблемне завдання.

Які сучасні дискусійні проблеми взаємодії біологічного і соціального в розвитку особистості вам відомі. Обґрунтуйте вашу власну позицію з цих питань.

Картка самостійної роботи 1.

Обґрунтуйте взаємозв'язок біологічних факторів, соціального середовища і виховання на прикладі героя книги Кіплінга «Мауглі».

Картка самостійної роботи 2.

1. Розкрийте зміст різних видів діяльності школяра:

- навчання ,
- праця,
- спілкування,
- гра.

2. Обґрунтуйте переваги кожного виду діяльності в молодшому шкільному, підлітковому та юнацькому віці:

- молодший школяр,

- підліток,
- юнак.

3. Визначте, за якими показниками ви можете судити про активність особистості.

Педагогічна задача.

Учень 5 класу загубив щоденник, де класним керівником і вчителем математики були зроблені такі записи: «Погано поведив себе на уроці!», «Грубо розмовляв з вчителем математики. Прошу вжити заходів!».

Оцініть ситуацію:

- а) з позиції учня, у щоденнику якого зроблені записи;
- б) з позиції класного керівника;
- в) з позиції вчителя математики;
- г) з позиції батьків учня.

В чому ви бачите призначення учнівського щоденника? Чи відповідає щоденник цього учня своєму призначенню? Відповідь мотивуйте.

Педагогічний інцидент.

Вчитель спокійно, з категоричною впевненістю викладає навчальний матеріал у 10 класі. Несподівано у зосередженій тиші звучить голос учня: «Я не погоджуюсь з Вашим твердженням, що...»

Клас з цікавістю чекає на реакцію вчителя.

Назвіть можливі варіанти поведінки вчителя. Як вчителю треба врахувати у такій ситуації особливості юнацького віку?

Заняття №3.

ТЕМА: МЕТА ТА ІДЕАЛ ВИХОВАННЯ.

Картка самостійної роботи 1.

1. Поняття традицій, звичаїв, обрядів, їх спільність та відмінності.
Основні зимові звичаї та обряди: а) ...
Весняні свята: а) ...
Літні урочистості: а) ...
Осінні дати, свята: а) ...
Прогностичні функції народного календаря: а) ...

Проблемна задача.

У чому полягає вплив народного календаря на формування в учнів наукової картини світу?

Тест для контролю 1.

1. Дайте стисло характеристику принципів народознавства:
 - принцип природо відповідності виховання...
 - принцип народності виховання...
 - принцип самодіяльності учнів...
 - принцип народознавчого підходу...
 - принцип особистісного підходу...

2. Назвіть провідні поняття педагогіки народознавства:

а)

...

3. Дайте визначення: педагогіка народознавства – це...

Тест для контролю 2.

1. Розкрийте головні засоби народознавчої роботи в школі:

- рідна мова,
- родинна народна педагогіка,
- фольклорно-календарні традиції,
- сімейно-побутові звичаї, обряди,
- народна символіка,
- народні художньо-образні засоби,
- народна мораль.

2. Доведіть значення народознавчих цінностей у виховній діяльності

школи:

- емоційна культура,
- національна самосвідомість,
- патріотизм,
- народний і науковий світогляд,
- національний склад психіки,
- дружба народів.

Педагогічна задача.

Починаючи від Каменського, всі видатні педагоги світу (Песталоцці, Дістервег, Сковорода, Ушинський та ін.) вважали, що материнська (дошкільна), початкова інші школи мусять працювати рідною мовою. Вони обґрунтували думку, що інші мови треба вивчати, як правило, лише тоді, коли рідна мова, народний спосіб мислення пустять в душі дитини «глибокі коріння».

Кожний народ (нація, етнічна група) має свої культурно-освітні традиції, на яких повинна будуватися національна школа.

Сформулюйте ці культурно-освітні традиції.

Яке місце посідає в них рідна мова?

Картка самостійної роботи 2.

Назвіть основні форми народознавчої роботи, які пов'язані з вивченням історії свого краю.

а)

...

Визначте форми і методи вивчення обрядовості в школах України.

а)

...

Дайте характеристику засобам народознавчої діяльності школи.

а)

...

Картка самостійної роботи 3.

Іван Огієнко пише в своїй книзі «Українська культура».

«У який бік життя не поглянемо, скрізь побачимо, як оригінально, своєрідно складав свою культуру народ український.

Скрізь, на всьому поклав цей народ свою ознаку, ознаку багатой культури й яскравої талановитості. Візьмім його пісню: її утворив народ наш такою, як ніхто з інших народів, і хіба тільки серби мають таку ж саму пісню. Наші пісні – те тихий рай, це привабливі чари, ті чари, що всім світом признано за ними».

Назвіть колядки і щедрівки, які вам відомі. Яка різниця в змісті та часі виконання цих пісень?

Тест для тренування.

Яке з наведених визначень найтипніше характеризує феномен «козацька педагогіка»?

Козацька педагогіка – це спосіб життя вільнолюбного українського козацтва.

Козацька педагогіка – це частина народної педагогіки у вершинному її вияві, яка формувала в підростаючих поколіннях українців синівську вірність рідній землі, Батьківщині – незалежній Україні.

Козацька педагогіка – це історично сформована система духовних багатств лицарської верстви українського народу, яка виробили і в своєму побуті, способі життя відобразила найвищі цінності національної душі, характеру, світогляду та ідеології.

Картка самостійної роботи 5.

Визначте поняття української козацької системи виховання та її складових:

а)

...

Дайте характеристику змісту виховання:

- дошкільне родинне виховання,
- родинно-шкільне виховання,
- вища освіта,
- військове, трудове, фізичне, психофізичне, моральне, естетичне, національно-патріотичне виховання.

Розкрийте сутність законів кодексу лицарської честі та лицарської звитяги козацтва.

а)

...

Педагогічна задача.

Відомо, що в системі козацького виховання особливе місце належало формуванню фізичної і психологічної культури.

1. Яким основним видам фізичної підготовки надавалась перевага залежно від віку дітей?
2. Назвіть традиційні народні ігри молоді.
3. Якою була система відбору молоді для козацької служби?

4. Назвіть складові системи єдиноборств козаків.
5. Розкрийте прийоми самозахисту і самовдосконалення козаків.

Заняття №4.

ТЕМА: СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНИ.

Картка самостійної роботи 1.

На підставі вивчення характерних особливостей кожної ланки системи освіти в Україні, обґрунтуйте значення в її розвитку:

- а) мети,
- б) способів одержання освіти,
- в) засобів,
- г) результатів,
- д) фінансового забезпечення.

Картка самостійної роботи 2.

Розкрийте соціальне значення принципів реалізації Державно національної програми «Освіта. Україна ХХІ століття»:

- пріоритетність освіти,
- демократизація освіти,
- гуманізація освіти,
- національне спрямування освіти,
- відкритість системи освіти,
- неперервність освіти,
- неподільність навчання і виховання,
- багатоукладність та варіантність освіти.

Картка самостійної роботи 3.

1. Зобразіть схематично структуру освіти в Україні.
Назвіть основні типи загальноосвітньої школи а) ...
Назвіть типи навчально-виховних закладів, що забезпечують загальноосвітню і професійну підготовку учнів. а) ...
Які типи навчальних закладів забезпечують неперервність освіти? а) ...

Тест для тренування 1.

Назвіть мету та основні завдання навчання і виховання дітей:

У дошкільних закладах	
мета а) ...	завдання а) ...
початковій школі	
мета а) ...	завдання а) ...
неповній середній школі	
мета а) ...	завдання а) ...

гімназії	
мета	завдання
а)	а)
...	...
ліцеї	
мета	Завдання
а)	а)
...	...
коледжі	
мета	завдання
а)	а)
...	...
вищих навчальних закладах	
мета	завдання
а)	а)
...	...
позашкільних закладах	
мета	завдання
а)	а)
...	...

Тест для контролю.

Який рівень освіти і професійної підготовки має:

- робітник,
- молодший спеціаліст,
- бакалавр
- магістр,
- кандидат наук,
- доктор філософії,
- доктор наук.

Педагогічні задачі.

1. Ознайомтесь із Концепцією національного виховання. Розкрийте соціальне значення принципів національного виховання:

- народність
- природовідповідність
- культуровідповідність
- гуманізація
- демократизація
- неперервність
- етнізація виховного процесу
- диференціація та індивідуалізація
- послідовність, систематичність і варіативність форм та методів виховання
- інтегративність

2. Розкрийте на конкретних прикладах значення взаємозв'язку принципів національного виховання на кожному етапі виховання особистості:

- виховання у сім'ї
- дошкільних навчальних закладах
- загальноосвітній школі
- професійно-технічних закладах
- позашкільних закладах
- вищих навчальних закладах

3. Доведіть практичне значення вимог, які визначають ефективність виховної діяльності педагога.

4. Проаналізуйте діяльність основних інститутів соціалізації особистості та її національного виховання у сучасних умовах (на конкретних прикладах).

Заняття №5.

ТЕМА: СУТНІСТЬ ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ.

Карта самостійної роботи 1.

1. Розкрийте зміст таких понять:

- а) виховання,
- б) самовиховання,
- в) перевиховання.

2. Визначте відмінності у поняттях:

- а) виховання,
- б) формування,
- в) управління,
- г) керівництво.

Педагогічна задача.

Дайте характеристику виховання:

- а) як соціального явища,
- б) педагогічного процесу.

Картка самостійної роботи 3.

1. Дайте коротке визначення понять: «принцип», «правило»:

- а) загальні риси,
- б) відмінності

2. Розкрийте міст таких принципів національного виховання:

- Гуманізм,
- Демократизм,
- Єдність сім'ї і школи,
- Наступність,
- Спадкоємність поколінь.

3. На конкретному прикладі доведіть залежність організації виховного процесу від принципів виховання.

Тест для контролю.

1. Дайте визначення поняття «виховний процес».
2. В чому полягають відмінності понять «виховний процес» і «процес навчання».
3. Назвіть характерні риси процесу національного виховання.
4. Укажіть основні компоненти виховного процесу.
5. Дайте характеристику понять:
 - виховний процес
 - виховання
 - вихованість
 - рівень вихованості
 - діагностика вихованості
 - показники і критерії вихованості.

Педагогічна задача.

Проаналізуйте Концепцію національного виховання з погляду мети і основних напрямів національного виховання. Розкрийте сутність понять:

- мета національного виховання,
- загальнолюдські гуманістичні моралі,
- принципи загальнолюдської моралі,
- духовність,
- художньо-естетична освіченість і вихованість,
- трудова активність,
- фізична культура,
- екологічна культура,
- розвиток індивідуальних здібностей і таланту молоді.

Заняття №6.

ТЕМА: ОСНОВНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ.

Картка самостійної роботи 1.

1. Наведіть приклад, який підтверджує правдивість висловлювання, що вчинок будь-якої людини має моральних аспект, який виявляється в меті, виборі засобів, організації діяльності та наслідках.

2. Розкрийте складність і взаємозв'язок принципів організації виховної роботи в сучасній школі.

3. Обґрунтуйте значення кожного принципу побудови виховного процесу в сучасній школі:

- принцип єдності загальнолюдського та національного,
- принцип опори на традиційні та альтернативні моделі організації виховного процесу,
- принцип послідовності, варіативності і доступності змісту, форм організації, методів засвоєння учнями соціального досвіду, морально-етичних норм поведінки,
- принцип оптимального впливу на особистість різних соціальних інститутів виховання,
- принцип систематичності і гнучкості моделей виховуючого середовища.

4. Назвіть умови оптимальної дії принципів виховання.

Педагогічна задача 1.

1. Як ви розумієте і який зміст вкладаєте у вислів відомого німецького педагога А. Дістервега «Людина – має ім'я, німець – має прізвище».

2. Розкрийте ваше розуміння провідних орієнтирів і основних напрямків виховного процесу у сучасному суспільстві:

- формування народного світогляду і забезпечення інтелектуального розвитку особистості,
- духовно-моральне виховання,
- піклування про здоров'я і фізичний розвиток дітей,

- господарсько-трудове виховання,
 - прищеплення дітям рис чемності й пристойності в особистій поведінці та у ставленні до людей.
3. Доведіть на конкретних прикладах взаємозв'язок цих орієнтирів.

Тест для самоконтролю.

1. Які народні символи України вам відомі?
2. Назвіть національні символи України.
3. Назвіть державні символи України.

Завдання №7.

**ТЕМА: ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ЗМІСТУ
ВИХОВАННЯ.**

Тести для самоконтролю.

1. Доповніть текст. Розумове виховання – це...
 - а) нагромадження певного фонду знань, розвиток мислення взагалі і різних його видів;
 - б) цілеспрямована діяльність педагогів з розвитку розумових сил і мислення учнів по прищепленню їм культури розумової праці;
 - в) прищеплення здатності людини мислити, відображати і пізнавати об'єктивну дійсність;
 - г) розвиток мислення й пізнавальних здібностей людини.
2. Виберіть формулювання, яке найповніше і найточніше відображає основну мету виховання.
 - а) виховання громадянина;
 - б) виховання сім'янина;
 - в) виховання всебічно розвиненої особистості;
 - г) виховання громадського діяча.

3. Охарактеризуйте завдання розумового виховання.
- а) формування системи знань, формування світогляду, формування умінь і навичок культури розумової праці;
 - б) формування світогляду, формування системи знань, формування навичок естетики поведінки;
 - в) розвиток пізнавальних здібностей, психологічна і практична підготовка до праці, формування системи знань;
 - г) розвиток пізнавальних сил учнів, психологічна і практична підготовка до праці, формування світогляду.
4. Розкрийте завдання морального виховання.
- а) вироблення навичок моральної поведінки, формування моральної свідомості;
 - б) формування у учнів моральної свідомості, виховання моральних почуттів, вироблення навичок моральної поведінки;
 - в) формування естетичних смаків, тренування і загартування організму;
 - г) тренування і загартування організму, формування моральної свідомості, розвиток естетичних почуттів.
5. Перерахуйте завдання естетичного виховання.
- а) виховання естетичних смаків, формування естетичних понять і поглядів, переконань, вироблення навичок і вмінь вносити в життя красу, розвиток творчих здібностей;
 - б) виховання художній смаків, формування умінь і навичок творити прекрасне, виховання емоцій;
 - в) розвиток творчих здібностей, розвиток пізнавальних здібностей, виховання емоцій;
 - г) формування навичок естетичної поведінки, виховання емоцій, формування умінь творити прекрасне.

6. З'ясуйте завдання трудового виховання.
- а) психологічна підготовка до праці, підготовка до свідомого вибору професії, виховання моральних почуттів;
 - б) психологічна підготовка до праці, підготовка до свідомого вибору професії, практична підготовка до праці;
 - в) оволодіння основними принципами сучасного виробництва, формування вмінь і навичок використання простих знарядь праці;
 - г) підготовка до свідомого вибору професії, практична підготовка до праці, вивчення всіх видів сучасного виробництва.
7. Доповніть текст. До завдань фізичного виховання відноситься:
- а) підготовка до захисту Батьківщини, виховання волі, розвиток пізнавальних здібностей;
 - б) виховання здорової зміни, практична підготовка до праці, виховання волі;
 - в) тренування і загартування організму, розвиток пізнавальних сил, формування волі;
 - г) виховання здорової зміни, підготовка до захисту Батьківщини, підготовка до фізичної праці.
8. Доповніть текст. Моральне виховання – це...
- а) виховна діяльність школи і сім'ї, що має метою формування моральних якостей, потреб, почуттів, навичок і звичок;
 - б) цілеспрямоване формування моральної свідомості, розвитку морального почуття й формування звичок моральної поведінки людини відповідно до певної ідеології;
 - в) прищеплення норм і принципів, моральних ідеалів і почуттів;
 - г) прищеплення моральних норм і якостей, які є регулятором взаємовідносин у суспільстві, узгодження дій і вчинків людей.

9. Назвіть групи у яких знаходяться психологічні і практичні прийоми самовиховання?

- а) крок за кроком, самопідбадьорювання, оцінка прожитого дня, самоосуд;
- б) самосхвалення, самопереконавання, завдання самому собі, впізнай себе;
- в) самосхвалення, самозаохочення, самоосуд, само покарання, само наказ, самонавіювання, само переконання;
- г) впізнай себе, самохарактеристика, самозобов'язання, оцінка прожитого дня, крок за кроком.

10. Визначте структурний елемент процесу виховання.

- а) само схвалення;
- б) бесіда;
- в) мета;
- г) самонавіювання.

11. З'ясуйте зайві функції процесу перевиховання.

- а) відновна;
- б) виховна;
- в) компенсуюча;
- г) корегуючи;
- д) виправна;
- е) стимулююча.

12. Виберіть не специфічні принципи для перевиховання.

- а) поєднання переконання з примусом;
- б) емоційність;
- в) гуманне і об'єктивне ставлення;
- г) індивідуальний підхід.

Заняття №8.

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИ ВИХОВАННЯ.

Тест для самоконтролю.

1. Дайте визначення понять:
 - метод виховання,
 - прийом виховання,
 - засіб виховання.
2. Визначте сутність та особливості одного з методів виховання (на ваш вибір).
3. Наведіть приклад використання якогось методу виховання (на ваш вибір) в роботі учителя.

Тест для тренування.

1. Усно або письмово закінчіть речення:
 - добра людина – це...
 - бути добрим – це...
 - бути працелюбним означає...
 - людину можна назвати працелюбною, якщо...
 - чесна, правдива людина завжди...
 - бути правдивим означає...
 - милосердна людина – це...
 - бути милосердним означає...

Картка самостійної роботи 1.

I. В педагогіці налічується понад 50 методів виховання, розробкою яких займалися вчені-педагоги в останні 30 років. Класифікуйте поняття з наведеного нижче переліку поставивши у відповідних графах табл. 1. знак + (плюс). Сумніви, які виникатимуть під час роботи, позначте у графі 6 таблиці знаком х.

Таблиця 1

№ п/п	Назва	Метод	Прийом	Засіб	?
1	2	3	4	5	6
1	Переконання				
2.	Приклад				
3.	Авторитет				
4.	Схвалення				
5.	Засудження				
6.	Режим				
7.	Гра				
8.	Громадська робота				
9.	Вправа				
10.	Заохочення				
11.	Етична бесіда				
12.	Покарання				
13.	Привчання				
14.	Розповідь				
15.	Змагання				
16.	Лекція				
17.	Диспут				
18.	Бесіда				
19.	Традиція				
20.	Навіювання				

21.	Незадоволення				
22.	Стягнення				
23.	Перспектива				
24.	Громадська думка				
25.	Інформація				
26.	Дослідження				
27.	Дискусія				
28.	Стимулювання				
29.	Нагорода				
30.	Репродуктивно- пояснювальний				
31.	Проблемно- ситуативний				
32.	Виховна робота				
33.	Доручення				
34.	Критика і самокритика				
35.	Роз'яснення				
36.	Вибух				
37.	Контроль				
38.	Політінформація				
39.	Природних наслідків				

Продовження таблиці 1

40.	Позакласне читання				
41.	Позбавлення улюбленої справи				
42.	Заборона				
43.	Відмова від заборони				
44.	Наслідування				